

Memo

Postbus 154

3990 DD Houten

Telefoon 030 - 290 1624

Email info@tcvt.nl

Web www.tcv.nl

BTW 8081.87.326.B01.1210

KvK 11046480

datum 23 oktober 2020
referentie 20-105
betreft Veilig werken met spoorhoogwerkers

Dit memo is opgesteld n.a.v. het "Eindrapport spoorhoogwerkers" en is bedoeld om de spoorbranche te informeren over de vragen en aanbevelingen om het werken met spoorhoogwerkers naar een hoger niveau te brengen. Dit wordt o.a. bereikt door het aanpassen van machines, vergroten van de kennis in de keten van werkvoorbereiding, werkplekbeveiliging en uitvoering en het opleiden van de bedienaars.

Aanleiding

ProRail en de spooraanneemers bespreken periodiek vraagstukken in TCVT werkkamer 5 en het Operationeel Platform Overleg (OPO).

In 2018 zijn er vragen gesteld over het veilig werken met samengestelde spoorhoogwerkers¹ en heeft OPO de Werkkamer 5² van de Stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport (TCVT) gevraagd om dit nader te onderzoeken.

Werkkamer 5 heeft de ad hoc werkgroep spoorhoogwerkers samengesteld om onderstaande vragen te onderzoeken:

1. Onduidelijkheid m.b.t. de bediening van de spoorhoogwerker (boven/beneden)
2. Onduidelijkheid m.b.t. valbeveiliging en bevestigingspunten valbeveiliging in het werkplatform
3. Onduidelijkheid m.b.t. heffen/hijzen met het werkplatform
4. Onduidelijkheid m.b.t. het uitstappen op hoogte uit het werkplatform
5. Onduidelijkheid m.b.t. gebiedsbeperking van het werkplatform (zwenken/hoogte)
6. Onduidelijkheid m.b.t. ontsporing spoorhoogwerker
7. Opleiding bedienaar hoogwerker op het spoor onduidelijk.
8. Analyse gebruiksaanwijzingen van spoorhoogwerkers

De conclusie van het rapport is op 17 juni 2020 overgenomen door TCVT werkkamer 5.

Presentatie eindrapport

Op 2 juni 2020 is het eindrapport gepresenteerd aan het OPO en zijn de acht aanbevelingen, inclusief de aanvullingen unaniem overgenomen. Het OPO wil op korte termijn duidelijkheid over de samengestelde spoorhoogwerkers om het werken op hoogte in de spoorbranche actief en structureel te verbeteren door

¹ Een samengestelde hoogwerker bestaat uit een dragende basismachine, zoals een krol of verreiker met aan de giek een werkplatform als verwisselbaar hulpstuk

² TCVT Werkkamer 5 houdt zich bezig met de keuring van railinframachines en de opleiding machinist Krol (W5-02)

bestaande spoorhoogwerkers aan te passen, te vervangen en/of het ontwikkelen van andere werkmethoden.

1. Bediening hoogwerker

De bediening van spoorhoogwerkers vanuit de cabine komt alleen voor bij een samengestelde hoogwerker op basis van een krol of verreiker met een werkplatform. Bediening van het werkplatform vanuit de cabine is vanuit de wet alleen toegestaan indien de hoogwerker hiervoor is ontworpen, beproefd en toegelaten. Vanuit de historie van de spoorhoogwerker wordt aan deze eis zelden voldaan en is er sprake van een overtreding. Het grootste risico bij bedienen vanuit de cabine is het bekneld raken van de personen in het werkplatform!

TCVT is in gesprek met railAlert om de voorwaarden te onderzoeken om bediening vanuit de cabine mogelijk te maken, mits het beknellingsgevaar wordt beheerst en de hoogwerker hiervoor aanvullend is ontworpen, aangepast en toegelaten op basis van de Europese Machinerichtlijn.

2. Valbeveiliging en bevestigingspunten valbeveiliging in het werkplatform

Uitgangspunt is dat medewerkers altijd valbeveiliging gebruiken en zijn aangelijnd. Afsproken is om alle spoorhoogwerkers verplicht te voorzien van duidelijk herkenbare ankerpunten in het werkplatform. TCVT zal hiertoe de regelgeving rondom de toelating van spoorhoogwerkers aanpassen.

3. Heffen/hijzen met het werkplatform

Een hoogwerker is in beginsel alleen bedoeld voor het verplaatsen van personen op een werkplatform en niet bedoeld voor het hijsen of heffen van (zware) materialen. Dit is anders als de fabrikant hiervoor voorzieningen heeft gemaakt, beschreven in de gebruiksaanwijzing en de machine hiervoor is toegelaten.

4. Uitstappen op hoogte uit het werkplatform

Hoogwerkers worden toegelaten op basis van de NEN-EN 280. Deze norm bepaalt dat personen alleen op grondniveau mogen in- en uitstappen. Het in- en uitstappen van het werkplatform op hoogte veroorzaakt immers extra risico's zoals valgevaar en instabiliteit.

TCVT is in gesprek met railAlert om de voorwaarden te onderzoeken om dit voor specifieke situaties keuring technisch te regelen, mits het valgevaar is beheerst en de hoogwerker hiervoor aanvullend is ontworpen en toegelaten op basis van de Europese Machinerichtlijn.

5. Gebiedsbepijking werkplatform (zwenken/hogte)

Een hogwerker moet voorzien te zijn van een zwenkbegrenzing om aanrijding met treinverkeer en/of elektrocutie met spanningsvoerende delen (zijwaartse pijpen) op het nevenspoor te voorkomen.

Om elektrocutie met een spanningsvoerende bovenleiding vanaf de inzetplaats naar de werklocatie te voorkomen is de hogwerker voorzien van een hogtebegrenzing.

Aanbeveling is om deze risico's in de werkvoorbereiding vast te stellen en te communiceren tijdens de veiligheidsinstructie met de bedienaars van de hogwerkers.

6. Ontsporing spoorhogwerker

Spoorhogwerkers zijn veelal voorzien van een pendelas om, tot bepaalde grenzen, verschillen in de hogte en scheluwte van het werkspoor op te vangen. Aanbeveling is om de "grenzen" van de hogwerker en de juiste werking van de pendelas te behandelen in de opleiding bedienaar hogwerker.

7. Opleiding bedienaar hogwerker op het spoor

Aanbeveling is om alle medewerkers op te leiden in het bedienen van de spoorhogwerker en inzicht te geven in de veiligheidsrisico's van de hogwerker, de werkzaamheden en omgeving. Voorwaarde is dat de medewerker in bezit is van het certificaat gereedschapsmachinist.

Beide opleidingen worden geregistreerd in het DVP.

8. Analyse gebruiksaanwijzingen van spoorhogwerkers

Van zes gangbare spoorhogwerkers zijn de gebruiksaanwijzingen beoordeeld op veiligheidsrisico's zoals aanrijdgevaar werkspoor en nevenspoor; elektrocutiegevaar bovenleiding werkspoor en nevenspoor; valgevaar, zwenk- en hogtebegrenzing, aanrijdgevaar wegverkeer bij in- en uitsporen; rijden van inzetplaats naar werklocatie; verkanting; beknellingsgevaar, rijnsnelheid en eerste hulp bij calamiteiten.

Met name de gebruiksaanwijzingen van oudere spoorhogwerkers scoren onvoldoende op deze risico's! Afsproken is om de spoor specifieke veiligheidsrisico's te delen met alle bedrijven om vooraf maatregelen te nemen in de werkvoorbereiding, instructie en uitvoering om de veiligheid te verbeteren.

Contactgegevens

TCVT Werkkamer 5

Henk van Oostveen, voorzitter werkkamer 5: henk.vanoostveen@prorail.nl

Paul Uilenbroek, secretaris TCVT: tcvt@tcvt.nl